

figillis septem, quem solus ipse Agnus potuit aperire.

44. Alcazar.

Pater aternus sedens.

45. Refectur scientia Alcazar.

Apoc. 5.

46.

Vera & communis sententia. Ioach. Richard. Ribera. Cotin. Viegas.

Alcazar existimat, quod iste sedens in throno fuerit Pater aternus; in eo fundatur, quia Filius hinc representatur Agno, qui accessit ad sedentem in throno, ergo non sedet in throno, non enim accessit ad se ipsum, sed facile respondetur; quod Agnus significat Christum hominem: hic autem potuit accedere ad se ipsum prout deus erat.

Respondet Alcazar, quod quamvis hoc theologice dici possit, non tamen secundum Scripturam, quae semper mortem, ac passionem tribuit Filio; sed facile hoc rejicitur, nam secundum omnem Scripturam verum est dicere, quod Christus suis meritis nos reconciliavit Deo, pro nobis Deo satisfecit, ac oravit toti Trinitati, non soli Patri, sed etiam Filio, & Spiritui sancto, ut omnes Catholici fatentur; tamque offensus erat nobis Filius ac Spiritus sanctus, tamque reconciliandus quam Pater; ergo Christus prout homo nos reconciliavit sibi ipsi prout Deus est, & ut homo accessit ad se ipsum prout Deus. Quod confirmatur ex c. 5. num. 6. Vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum agnum stantem tanquam occisum. Et statim subdit Joannes. Et venit, & accepit de dextera sedentis in throno librum. Ergo idem Agnus erat in medio throni, & non longe a throno, ad quem accessit; ergo idem Agnus, qua Deus est cum Patre, & Spiritu sancto, in medio throni est; & idem qua Agnus est, & redemptor utique in humana natura extra thronum est: ac proinde ut homo ad Patrem, ac se ipsum ut Deum accedit, pater ex capite sequenti, in quo est complementum huius visionis.

Tamen longè verior & communior est sententia, quod hic tessor erat Deus absolute, prout communis est Patri, Filio & Spiritui sancto. Ita Ioachimus Abbas, Richard. de Sanct. Vict. Ribera, Viegas, Cornelius, & alii; nam hic apparet Deus in summa maiestate, & illud ut ad thronum Isaia 6. n. 1. ubi tessor erat Deus Trinus & unus, sive sancta Trinitas, quod pater ex voce triplici clamantium, sicut & hic, Sanctus, Sanctus, Sanctus, ut communiter ad locum citatum Isaia ostendunt Interpretes, deinde in hoc throno apparebat deus, ut revelans futura; & sic dicitur Ioanni: Ascende huc, & ostendam tibi, quae oportet fieri post haec. Atqui revelare opus est ad extra pertinens ad totam Trinitatem, ergo deus prout Trinus apparet in throno.

QUESTIO VIII.

Quare nomen huius sedentis non declaratur, nec exprimitur?

47. Apoc. 1.

ET primò Ambrosius Ansberrus existimat, quod hic sedens, esset Christus; sed quomodo hic sedet; nam cap. 1. num. 13. apparet Iesus deambulans in medio candelabrorum aeternorum. Si ergo ipse sese ostendat deambulans in medio septem candelabrorum, quomodo hic sedet, qui sedet, fixus quiescit in loco; qui vero deambulat, non quiescit

sed de uno loco tendit in alium. Christus dominus in omnes maxime liberalis, non quiescit, sed ambulat, ut sua dona ac talenta per omnes dividat, ac distribuat, postea vero tamen ut severus iudex sedet pro tribunali; eorum exacta rationem exigens Ansberrus. Ipsi ambulant, quia dona tribuit; hic sedet, quia pro collatis muneribus iudicium exercens singulos d'judicat.

Quero tamen, cur huius sedentis nomen non exprimitur? Huius sedentis nomen tacer. Joannes, ait hic & super sedem sedens Et n. 10. Procedebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorabant viventem in saecula saeculorum. Quero tamen a te sublimis, & alta Aquila, quoniam est iste modus loquendi super sedem sedens. Et iterum, sedentem in throno: Cur nobis non aperis, quoniam erat iste sedens? Cur illius nomen non exprimis? Iste sedens ut vult Ansberrus, est Christus Dominus. Inde ergo major insurgit difficultas, cur eius nomen non explicat, praecipue cum eius mortem, & passionem ad amissum scriptam in Evangelio tuo nobis reliquisti, & de ea in hac tua Apocalypsi frequenter etiam facias mentionem? Et tunc aperis verbis Christi nomen apponis. Christus Iesus primogenitus mortuorum. Apoc. 1. n. 5. Et videbit eum omnis oculus, qui cum pupugerunt n. 7. Et iterum, Ego Ioannes particeps in tribulatione, & patientia in Christo Iesu. Ibidem n. 9. manifestat. Cur ergo in throno Christi nomen abscondis, & tantum dicit, sedens super sedem? Noster Evangelista à Christo Domino haulerat halitum, qui maxime vult agnosci inter prelluras, & passiones, ac tribulationes, at cum ad thronos, ac maiestatis sedes devenitur, ibi nomen eius silentio involvit, tam alienus est Domini spiritus ab omni ostentatione, ut ibi occultari, ac abscondi maxime eligat, & determinet, & ideo disponit, ut eius nomen tunc non exprimat, sed silentio abscondatur. D. Paschasius, lib. 5. in Math. Christi spiritus abscondit, humilia appetit, ostentationem fugit.

Pro quo maxime facit observatio nostri Divi Cyrilli Alexandrini lib. 4. in Ioann. cap. 28. Celebratur autem nempe altare, quia occulta, atque recondita est gratia Christi, aliorum nempe holocausti vulgo patebat, quia mors eius omnibus pater. Erat in templo altare holocaustorum in quo animalia in honorem Dei mactabantur, erat etiam altare aureum, in quo incensum offerebatur: illud holocaustorum, in introitu templi: illud vero ad rem in sancta sanctorum coram ara, Exod. 40. n. 5. maxime absconditum. Cur illud erat maxime patens, hoc multum omnibus occultum? Illud significabat Christi passionem & mortem, hoc eius gloriam & maiestatem; & sic res est ordinata, ut passio, & mors eius esset omnibus manifesta, gloria & maiestas abscondita. Recondita est gratia Christi, mors eius omnibus pater. Vide c. 3. quae 32. num. 27.

Secundò, Evangelista ait quod in circuitu throni erant quatuor animalia, quorum facies erant quasi hominis, leonis, vituli, ac Aquila; & viginti quatuor seniores decantabant dicentes Sanctus, Sanctus, Sanctus. Alta mente ponderandum quod Evangelista exprimat nomina animalium, declararetque Canticum, quod intonabant, & nomen sedentis silentio supprimit, & taceat, & solum dicat, super sedem sedens. Quoniam erat

Christus deambulans ut sua dona distribuat, sedet ut rationem exigat. Ansberr. 43.

Christus humilissimus manifestat, sublimis, & alta abscondit. D. Paschasius.

D. Paschasius.

D. Cyrillus Alex.

Exod. 40.

Christus mortem manifestat, gloriosa abscondit.

50.

Ob venerationem sedentis nomen non exprimitur.

erat

VERSIONES.

- Arabicus. Speciem referens lapidis gemmei, qui vocatur Iaspis, & Sardinus, & erat ambiens circa thronum aspectus, ut Smaragdi. Arias. Similis aspectu lapidi jaspidi, & sardio. Pagn. Tygur, Similis aspectu smaragdino. Syrus. Et arcus nubium circumquaque thronum in similitudine ad aspectum smaragdorum. Arcas. Et Iris in circuitu thoni similiter aspectu smaragdino.

EXPOSITIO III.

ET qui sedebat, nempe Deus, similis erat aspectus. Nec quis sit iste sedens; nec vultus eius describitur à Ioanne; forte quia eum clarè, ac distinctè videre non potuit, & solum Evangelista refert quae potuit videre; nempe sedentem, qui similis erat lapidi jaspidi, & lapidi sardio, & licet aliqui ut Pererius existiment hos colores fuisse permixtos in apparenti corpore Dei sedentis; alii, ut Alcazar, tenent colores non fuisse partitos, sed quod corpus nominis ab imo usque ad lumbos fuisset simile jaspidi, à lumbis vero sursum sardio. Alludit hic Ioannes; ad Ezechielem 1. num. 27. & cap. 8. n. 2. ubi de sedente in Cherubico throno sic ait: Ab aspectu lumborum eius, & sursum ignis: & à lumbis eius, & sursum visio electri. Sicut ergo visio Ezechielis, superne erat electrica, inferne ignea; ita & hic superne erat sardina, inferne jaspidea; sicut & viti illustres multas gemmas ad sui ornatum portant.

Similis erat aspectui lapidi jaspidis & sardinis. Jaspis est coloris viridis, & frequenter pellicentis; denotat splendorem ac pulchritudinem divinae naturae semper virentis, & florentis: vel jaspis refert colorem aquarium, & denotat profunditatem divinorum iudiciorum Sardinus autem cum sit rubei coloris aut ignei, eiusdem iustitiam innuit.

Et Iris in circuitu sedis, totum nempe dei thronum ambiabat Iris, quae est signum divinae misericordiae; tempore enim Noè Iris apposita est in signum reconciliationis & foederis inter homines, & deum: Similis visio smaragdina. Ignis apparebat virens in modum smaragdi, licet enim aliis coloribus esset variata, tamen color viridis erat valde eximius, & carteris praecellebat. Viror Iridis significabat dei misericordiam semper novam, & recentem, & nunquam senescentem.

51.

Luc. 1.

Ob venerationem raris Virgo Maria nomen Dei pronunciat

52. Genebrad. Sotomajor. Sherlogus.

Cur in Canticis Canticorum nomen Dei non habeatur.

53.

Exod. 3.

Pererius.

erat iste sedens, maxime ex nomine erat aperendum. Iste sedens, ut dixi superiori quaestione ex Ioachimo, Richardo, ac aliis erat Deus. Inde Evangelista supprimit eius nomen, tantam maiestatem, ac celsitudinem in eo recognoscens, ut eius nomen dicere, ac ore proferre non auderet.

Quod ingenium Ioannes haulit à sacratissima Virgine Maria, cuius colloquio ac consuetudine mirifice fruebatur; nam ipsa in Cantico suo semel Deum in exordio nominavit. In Deo salvari meo. Luc. 1. num. 47. Cum in unoquoque versu semper deum subintellexit in toto progressu Cantici usque ad finem, illud subiacet: Respexit humilitatem ancillae suae; fecit mihi magna, qui potens est, fecit potentiam in brachio suo id est, Deus respexit, Deus fecit mihi magna, Deus fecit potentiam. Cur ergo sacratissima Virgo nomen dei non exprimit? In principio deum nominavit, ut esset evidenter notum, quod de illo loquebatur, à quo salutem redemptionis acceperat; in carteris omnibus illud non nominavit, sed semper subintellexit ob suam profundissimam humilitatem, & magnam erga illud sanctissimum nomen reverentiam, ac venerationem; se enim indignam reputabat, ut ipsum dei nomen frequenter ore tractaret, ac lingua sua pronuntiaret.

Notat Genebrardus ad initium explanationis c. 1. Canticorum Ludovic. Sotomajor, in praefat pag. 19 & Sherlogus tom. 1. in Cant. Antilog. 7. lect. 6. num. 57. Quod in toto Canticorum libro nomen dei, non ponitur, & omnia eorum solutione, quod nomen dei ibi ponitur sub hieroglyphico, sub nomine Regis, ac sponsi, & dilecti: in rem nostram dico, quod anima sancta tantam puritatem, ac reverentiam agnoscebat in sanctissimo dei nomine, ut nec ore illud dicere, ac habere auderet, & inde semper alto silentio illud involvit.

Apparuit dominus Moysi in flamma ignis de medio rubi, in quo videbatur quoddam divinitatis simulacrum, ut ait Philo de vita Moysi, qui cum curreret ad videndam illam visionem magnam quod rubus arderet, & non comburebatur, clamat Dominus ad Moysen dicens, quod solvat calcamenta de pedibus, nam terra illa, in qua stat, sancta est; Moyses adhuc fixis oculis mysterium illud videre & agnoscere intendebat; atque ei Deus: Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob. Exod. 3. n. 6. Immediatè subdit textus, Abscondit Moyses faciem suam, non enim audebat aspicere contra Deum. Chaldaicus habet, Inclina vultum suum. Cur Moyses ad primam Dei vocem, ad primamque praesentis numinis conspectum faciem suam non abscondit, seu vultum suum inclinat? Sed cum audit nomen ipsius, Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, &c. Ac si plus reverentiae, ac venerationis conciperet, audito Dei nomine, quam visa, ac manifestata Dei maiestate. Pererius disp. 8. ait: Non tam ad instantis numinis praesentiam, quam ad nomina Dei Abraham, Isaac, & Iacob faciem suam Moysen abscondisse dicitur.

Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis jaspidis, & sardinis: & Iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdinae.

54.

Pererius. Alcazar.

Ezech. 1.

55. Quid Iaspis?

Quid Sardis?

56.

QUÆSTIO IX.

Quare qui sedebat in throno, habebat similitudinem lapidis jaspidis & sardini?

17. Status quaestio.

58. Aurcol.

Ecclesia Romana firma & stabilis.

Psal. 106.

59. Lyran.

Consolatio. & inflammarie à Deo.

60. Joachim.

61. Alcazar.

Apoc. 21.

Sedens Pater Aternus.

AN in hac visione Deus sedens in throno haberet hominis similitudinem, hoc non explicat Ioannes, tum quia hoc non pertinet ad præfens mysterium, tum etiam quia nihil humanum hic significandum erat: solum autem, quod referebat similitudinem duarum gemmarum, scilicet jaspidis, & sardini; & hoc ex magno mysterio, nam quidam hoc referunt ad Ecclesiam, alii ad totam Trinitatem, alii ad Deum Patrem; tandem multi ad divina attributa, ut videbitur.

Primo, Aureolus ait, quod sedes hæc est cathedra Ecclesie Romanæ, quæ est caput Ecclesie militantis: In hac est jaspis virens, putat, misericordia, potestas scilicet solvendi peccata; & est sardius rubens, id est potestas ea retinendi, & puniendi. Sedes enim Dei est sedes Ecclesie, & Vicarii ejus scilicet Summi Pontificis. Unde de ea canit Psaltes Psal. 106. n. 32. Et in Cathedra seniorum laudent eum. Quæ per accommodationem bene sunt dicta.

Secundo, Lyranus vult hunc Deum apparere non iudicem, sed provisorum Ecclesie suæ militantis, viridi jaspide significari ejus consolationem in adversis, qua suos recreat, tubo vero sardio ejus inflammationem, quæ nos incendit ad ipsius obsequium.

Tertio, Joachim abbas, per sedentem in sede intelligit Deum trinum, & unum. Tunc ait, recte in jaspide persona Patris exprimitur, quæ vita omnis principium est: in sardio autem, qui colorem refert sanguineum, Filius indicatur, qui per assumptionem humanitatem in passione rubicundus apparuit. Denique smaragdus, qui viriditate præcellit, Spiritum Sanctum designat, qui per gratiarum suarum dona corda hominum excitat. Huic tamen interpretationi refragatur partitionis tertium caput. Nam smaragdus non dicitur similis, qui sedebat in sede, sed collocatur in Iride, de qua postea: ergo non pertinet ad sedentem.

Quarto, Alcazar deum Patrem intelligit, quem per sedentem in sede interpretatur & in duodecim gemmis fundantibus cælestem Jerusalem Apocalyp. 21. n. 19. & 20 intelligit duodecim fidei articulos. Et appositè in jaspide primo ex fundamentis intelligit deum creatorem, in sardio vero sexto, fundamento, sextum articulum, qui est de Resurrectione, ac proinde eundem signari vult Patrem, cui attribuitur potentia & mortuorum resurrectio. Est enim hæc quasi non creatio, utque præcedit creatio, & supponitur resurrectioni. Ita hic jaspis supponitur sardio. Hæc fusæ, & cum suo ingenio tractat Alcazar, illud etiam notans sardium patrem esse, & originem amethysti, cum aliquando reperiantur gemmæ, una parte sardius, altera amethystus: Amethystus autem, qui vini colorem refert solum est deliciarum cælestium, quæ maxime lætificat cor, ac præ gau-

dio illud inebriant, juxta illud Psal. 35. n. 9. Inebriabuntur ab ubertate domus tue, & torrente voluptatis tue potabis eos. Quæ sardio ex Abulensi ad cap. 28. Exod. ac aliis conveniunt, ipse dicitur accendi, & declarari gaudia, quod bene resurrectioni quadrat.

Quinto, D. Ambrosius, & Ansbertus Abbas pro sedente in sede intelligunt Christum Dominum in jaspide semper virente dicunt significari ejus Divinitatem, in cuius fruitione consistit vitor gloriæ immarecessibilis; in sardo ejus humanitatem, quæ sanguine rubuit in Passione Ioannes in hoc loco, ut jam dixi, & voluit Alcazar Cornelius M. Ioannes de la Haye alludit ad Ezechielem 8. n. 8. Ubi de sedente in throno sic ait; Ab aspectu lumborum ejus, & deorsum ignis, & à lumbis ejus, & sursum visio electri. Et ut ibi advertit Theodoretus in igne, & electro notatur duplex Christi natura Divina, & humana, Ignis dicit naturam Divinam Dominus Deus tuus ignis consumens est Deuteronom. 4. n. 24. Electrum vero cum sit compositum ex quatuor elementis naturam humanam ex talibus constat dicit, & sicut electrum splendens est, sic & humanitas, ait Theodoretus, Verbi Dei hilaris, & splendens, & gloriosus, immortalis que, & à corruptione libera ab inhabitante divina natura facta est. Tamen merito dubitabis quomodo ignis, qui denotabat naturam divinam erat in parte inferiori à lumbis deorsum, electrum vero humanitatem in parte superiori à lumbis sursum, tanquam si de ipsa humanitate in signiter gloriaretur, ac eam ostentare vellet, in qua mortem, & Passionem pro nobis sustinuit, in ipsaque Divinitate humanitas nitebatur, ut tam mirifice, ac gloriose niteret, ac resplenderet.

Sexto, Primasius, Beda, Rupertus, & Haræus inquirunt quod qui sedebat, personam iudicis gerebat, vindictam exercentis in peccatores, & idè similis apparebat jaspidi, & sardino, nam jaspidis 17. sunt species, ut tradunt D. Isidorus Hispalensis, & Bartholomæus Anglus, libro de proprietatibus rerum, tractatu 16. cap. 53. Inter quas est jaspis aquei coloris, & sanè aquæ tendunt etiam ad viriditatem fuscam, sardus autem ignei coloris est: Hinc iudex sedens lapidibus talium colorum assimilatur, quia Deus primo punivit peccatores per aquarum diluvium submergendo, & in fine mundi puniet per ignis conflagrationem. Rupertus Abbas: Quia videlicet ait, Deus iudicis Dominus, & olim mundum per aquam iudicabit, idemque tandem per ignem iudicabit. Proinde coloribus illis videlicet aquatico, & igneo dicitur esse similis, quia iudicium & ex iudicio quod factum est per aquam, & ex iudicio quod faciendum est per ignem Deus qui nobis in sua substantia est invisibilis, cognoscitur quæ in fortis zelotes sit.

Septimo, Richardus etiam Deum iudicem in his lapidibus considerat. Per jaspidem semper virentem ait significari sanctorum gloriam in cælo; per sardum ardentem (est enim ignei coloris) denotari incendium, & combustionem malorum in gehenna, & ita hic denotatur præmium, & pœna, quam Deus iudex juxta unicuique facta infert.

Octavo, Viegas, Perer, & alii, deus omnium gubernator apparet similitudine jaspidis, & sardini; jaspide virente significatur divina misericordia, sardo rubente divina iustitia, in nostrum

Psal. 35.

Abulensis.

62. Ambrosius. Ansbertus.

Alcazar. Cornelius. La Haye. Ezech. 8.

Theodor.

Deuter. 4.

Christus. multum gloriatur de humanitate in qua mortem sustinuit.

63. Primasius. Beda. Rupertus. Haræus. D. Isidorus. Anglus.

Deus iudex puniens peccatores

64. Richardus.

Deus iudex juxta facta dat præmium & pœnam.

65. Viegas. Pererius.

Misericordia & iustitia gubernanda Republice. Psal. 56. D. Nyssen. Quæ verba sic expendit D. Greg. Nyssen. tr. 2. in Psal. Misericordia, & veritas, pulchra conjunctio, neque enim sine iudicio misericordia est, neque veritas sine misericordia, hæc inique sub studio liberabor. per veritatem intelligit iustitiam, quia ubi iustitia, ibi veritas, & ubi iustitia ac misericordia securus est iustus, & liberatur.

Nonò Andreas Aretas, Ribeira, Cornelius inquirunt jaspis quia firmissima est gemma viridis, & sæpè pellucens teste Plinio lib. 37. cap. 8. significat splendorem & pulchritudinem Divinitatis semper virentis, & florentis: Sardus, quia linguei, & ignei coloris est; & ut ait Aretas, feris terrorem incutit, significat primò igneam, id est, subtilissimam, & efficacissimam Dei naturam, secundum ejsdem iustitiam, & terrorem, & vindictam in impiis Antichristi præcursores, & assecras. Hæc enim in Apocalypsi præsignantur, & prædicantur; unde optimè ejus speciem hinc ostentat Deus, ac iudicis habitum assumit. Sicut enim assumere speciem, & habitum similem materiæ; & rei, de qua agitur.

Decimò, & valde appositè, ut ait Ferrarius, his duabus gemmis jaspide & sardo apparet Deus exornatus, quia jaspis, ut dicunt Beda, Primasius, Rupertus, Haræus, D. Isidorus, Hispalen. & Barth. Anglus supra relati hæc quæstionum. 63. coloris est aquei, & denotat profundissimam, & abditissimam abyssum Divinitatis: ex quo tot secreta tam abdita, & recondita mox proferenda sunt in libro quem Agnus aperiet; sardo vero ad indicandum tum bonorum, qui iniquitates devicerint, quæ in dicto libro scripta sunt, gaudia; tum etiam peccatorum supplicia, qui mala sua adversus Bonos pertraverint; hæc enim omnia denotantur in sardo, nam cum rubi coloris sit, denotat iustorum gaudia, ut hic dixi ex Abulensi, & iniquorum supplicia: & sicut Deus sua sapientia in eodem libro tam diversa scripsit, sic & eorum lapide tam diversa significavit.

Deinde his duobus lapidibus jaspide, & sardo, quæ denotant aquam, & ignem, se manifestat Deus, hæc enim præparat suis amicis, ut statim ostendet in suo libro aperiendo, par has enim tribulationes iusti dicuntur in gloriam ita ut dicere possint: transivimus per ignem, a nam, & eduxisti nos in refrigerium. Psal. 65. n. 12. In tanto pretio, ac estimatione suorum iustorum labores sunt Deo ut symbolis, ac lapidibus tales pressuras denotantibus se se in suo magnifico throno exornatū ac compositū manifestat, veluti regali ac pretiosissima purpura.

Tandem cum deus apparet in throno, ostentat colorem jaspidis, & sardini. Jaspis colorem refert aquæ, ut modo dixi ex Ruperto, Beda, & aliis: Sardus vero ignis colorem habet. Ad quid similitudines rerum tam diversarum conjunguntur in sedente in throno? ad magnum documentum Prælatorum, ut sciant Deum imitari, ita ut conjungant lenitatem aquæ cum rigida flamma ignis; & cum aspero rigore ignis suavem blanditiem aquæ.

Divina lege ordinatum est, quod quando Aaron summus populi Sacerdos, filique ejus

consecrarentur, ut simul sanguine agni abluti, ac oleo sancto ungerentur, Cùmque suleris de sanguine qui est super altare, & de oleo unctio-nis, asperges Aaron & vestes ejus, filios & vestimenta eorum. Exod. 29. n. 21. Ad quid talis commistio sanguinis, & olei, quid habet oleum cum sanguine & sanguis cum oleo? Oleum misericordie hieroglyphicum, sanguis vero rigoris signum. Ungatur ergo Summus Pontifex, ac Prælati oleo, & sanguine, in eoque sit permixta lenitas misericordie cum rigore iustitie, & severitas iustitie cum suavitate misericordie. Oleaster ibidem, Unguntur, ait, oleo scilicet & sanguine, ut scient olei misericordiam cum rigore sanguinis temperare.

De Salomone loquens Regius Vates, & ponam in mari manum ejus, & in fluminibus dexteram ejus. Psal. 88. num. 26. ait quod una manus ejus erit in mari, altera vero in fluminibus; & quid hæc faciunt ad bonum Regem ac Principem, sic habeat manus divinas, ac occupatas inter maria, & flumina? Aqua maris salta, fluminis vero dulcis, & suavis. Ut ergo Salomon optimus sit Princeps felicitate gubernet, habeat unam manum in aqua salta maris, & alteram in dulci fluminum, ut simul miscet asperum cum suavi pro tempore, & modo pro-ur oportet, Huc advoco id quod dixit D. Bernardus Epistola 24. ad Hugonem. Hæbeat charitas zelum, sed adhibeat pro tempore modum severitas: Censura quidem nunquam remissa; intermissa tamen plerumque plus proficit; Rigor iustitie semper fervidus, sed nunquam præceps. habeat potiores partes. Et nota quod ait, Ponam in mari manum ejus, scilicet sinistram, & in fluminibus dexteram ejus. Ita sit permixta misericordia cum iustitia, ut misericordia habeat potiores partes.

Inter cetera Templi ornamenta, Leones ac boves ex Salomonis jussu sculpti erant 3. Reg. 7. num. 29. U: ita esset permixta ferocitas leonis cum mansuetudine bovis. Beda ibidem: Sanctorum mentes habent cum leonibus boves: quando invocationem correctionis cum spiritu mansuetudinis exhibent. Qui etiam ibidem notat additos fuisse à Salomone leonibus, ac bobus chernibinos; ait textus: Leones, & boves, & cherubini, qui scientie multitudine interpretantur, ad denotandum quod ut iustitia ac misericordia alterius vicibus utatur, multa scientia ac discretione opus est, ut prudenter hæc vel illa ut oportet res disponatur.

QUÆSTIO X.

Quid significet Iris in circuitu throni cum visione, seu similitudine smaragdina?

Primo Beda existimat Iride significari sanctos, qui in precibus suis circumdant, & protegent Ecclesiam, sicut Iris circumdat, & protegit nostrum hemispherium. Et bene similes smaragdo dicuntur, Sancti enim, sive beati, quo magis viriditate gloriæ fruuntur; sive sancti in via, quod magis

Exod. 29.

In Prælato sit permixta misericordia cum iustitia.

Psal. 88.

Optimus Princeps utatur misericordia & iustitia.

D. Bernardus.

72. 3. Reg. 7.

Beda.

Multa scientia, ac prudentia necessaria ut hæc & illa usentur.

Beda.

Sancti suis orationibus sustentant orbem.

fructu